

Na osnovu člana 12 stav 5 Zakona o zdravstvenoj zaštiti bilja ("Službeni list RCG", broj 28/06 i "Službeni list CG", broj 28/11), Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja donijelo je

Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprečavanje unošenja, širenja i suzbijanja *Phytophthora ramorum* Werres, De Cock & Man in 't Veld. sp. nov.*

Pravilnik je objavljen u "Službenom listu CG", br. 11/2012 od
22.2.2012. godine.

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se fitosanitarne mjere za sprječavanje unošenja, širenja i suzbijanja *Phytophthora ramorum* Werres, De Cock & Man in 't Veld sp. nov. (u daljem tekstu: štetni organizam) na osjetljivom bilju, osjetljivom drvetu i osjetljivoj kori.

Značenje izraza

Član 2

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

Osjetljivo bilje je bilje, osim plodova i sjemena, rodova i vrsta: *Acer macrophyllum* Pursh, *Acer pseudoplatanus* L., *Adiantum aleuticum* (Rupr.) Paris, *Adiantum jordanii* C. Muell., *Aesculus californica* (Spach) Nutt., *Aesculus hippocastanum* L., *Arbutus menziesii* Pursch., *Arbutus unedo* L., *Arctostaphylos* spp. Adans, *Calluna vulgaris* (L.) Hull, *Camellia* spp. L., *Castanea sativa* Mill., *Fagus sylvatica* L., *Frangula californica* (Eschsch.) Gray, *Frangula purshiana* (DC.) Cooper, *Fraxinus excelsior* L., *Griselinia littoralis* (Raoul), *Hamamelis virginiana* L., *Heteromeles arbutifolia* (Lindley) M. Roemer, *Kalmia latifolia* L., *Laurus nobilis* L., *Leucothoe* spp. D. Don, *Lithocarpus densiflorus* (Hook. & Arn.) Rehd., *Lonicera hispidula* (Lindl.) Dougl. ex Torr.&Gray, *Magnolia* spp. L., *Michelia doltsopa* Buch.-Ham. ex DC, *Nothofagus obliqua* (Mirbel) Blume, *Osmanthus heterophyllus* (G. Don) P. S. Green, *Parrotia persica* (DC) C.A. Meyer, *Photinia x fraseri* Dress, *Pieris* spp. D. Don, *Psuedotsuga menziesii* (Mirbel) Franco, *Quercus* spp. L., *Rhododendron* spp. L., isključujući *Rhododendron simsii* Planch., *Rosa gymnocarpa* Nutt., *Salix caprea* L., *Sequoia sempervirens* (Lamb. ex D. Don) Endl., *Syringa vulgaris* L., *Taxus* spp. L., *Trientalis latifolia* (Hook), *Umbellularia californica* (Hook. & Arn.) Nutt., *Vaccinium ovatum* Pursh i *Viburnum* spp. L.

Osjetljivo drvo je drvo rodova i vrsta: *Acer macrophyllum* Pursh, *Aesculus californica* (Spach) Nutt., *Lithocarpus densiflorus* (Hook. & Arn.) Rehd., *Quercus* spp. L. i *Taxus brevifolia* Nutt.

Osjetljiva kora je izolovana kora rodova i vrsta: *Acer macrophyllum* Pursh, *Aesculus californica* (Spach) Nutt., *Lithocarpus densiflorus* (Hook & Arn.) Rehd., *Quercus* spp. L. i *Taxus brevifolia* Nutt.

Unošenje i premještanje osjetljivog bilja

Član 3

Osjetljivo bilje porijeklom iz Sjedinjenih Američkih Država (u daljem tekstu: SAD) može se unositi u Crnu Goru ako fitosertifikat koji prati pošiljku bilja sadrži podatke:

- da bilje potiče iz područja za koja je poznato da se u njima ne pojavljuju neevropski izolati štetnog organizma i koje je upisano u fitosertifikatu; ili

- da je izdat nakon što je potvrđeno da ni na jednoj osjetljivoj biljci na mjestu proizvodnje tokom obavljanja fitosanitarnih pregleda nijesu primijećeni simptomi zaraze neevropskim izolatima štetnog organizma od početka posljednjeg vegetacionog ciklusa, s tim da pregledi obuhvataju i laboratorijsku analizu u slučaju nalaza svakog sumnjivog simptoma.

U fitosertifikatu izdatom nakon obavljenog pregleda reprezentativnih uzoraka bilja, uzetih prije utovara pošiljke bilja i kojim je utvrđeno da bilje nije zaraženo neevropskim izolatima štetnog organizma mora biti navedeno: " Bilje je slobodno od neevropskih izolata *Phytophthora ramorum* Werres, De Cock & Man in 't Veld sp. nov."

Osjetljivo bilje porijeklom iz SAD može se unositi u Crnu Goru ako ispunjava uslove iz st. 1 i 2 ovog člana, uslove iz tačke 2 Liste III.A i tač. 11.1., 39. i 40. Liste IV.A, odjeljak I. propisa o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja, širenja i suzbijanje štetnih organizama i listama štetnih organizama bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom i ako je pri unošenju obavljen fitosanitarni pregled na prisustvo neevropskih izolata kojim je utvrđeno da su slobodni od štetnog organizma.

Unešeno osjetljivo bilje iz stava 1 ovog člana, može se premješati na teritoriji Crne Gore samo ako ga prati biljni pasoš.

Bilje namijenjeno sadnji, isključujući sjeme, rodova *Viburnum* spp., *Camellia* spp. i *Rhododendron* spp., isključujući *Rhododendron simsii* Planch, porijeklom iz drugih zemalja, osim iz SAD-a, može se premješati na teritoriji Crne Gore samo ako je pri unošenju obavljen fitosanitarni pregled i ako ga prati biljni pasoš.

Unošenje osjetljivog drveta

Član 4

Osjetljivo drvo porijeklom iz SAD-a može se unositi u Crnu Goru ako ga prati fitosertifikat koji sadrži podatke:

1) da drvo potiče iz područja za koja je poznato da se u njima ne pojavljuju neevropski izolati štetnog organizma i koje je upisano u fitosertifikatu, ili

2) da je izdat nakon što je potvrđeno da je drvo bez kore i:

- da je drvo četvorougono (grubo obrađeno) tako da je u potpunosti uklonjena njegova obla površina, ili

- da sadržaj vode u drvetu nije veći od 20%, izraženo u procentu suve materije, ili

- da je drvo na odgovarajući način dezinfikovano vrelim vazduhom ili vrelom vodom,

ili

3) ako se radi o piljenom drvetu sa ili bez ostataka kore, da je osušeno u komori do sadržaja vlage manjeg od 20%, izraženog u procentu suve materije, a koji je postignut odgovarajućim vremensko-temperaturnim režimom i koje je označeno oznakom "kiln-dried" ili "KD" ili drugom međunarodno oznakom na drvetu ili na pripadajućoj ambalaži.

Osjetljivo drvo hrasta - *Quercus spp.L.*, uključujući drvo koje nije zadržalo svoju prirodno oblu površinu, porijeklom iz SAD-a, može se unositi u Crnu Goru ako ispunjava uslove iz tačke 2 ovog člana.

Unošenje osjetljive kore

Član 5

Osjetljiva kora se može unositi u Crnu Goru ako nije porijeklom iz SAD-a.

Unošenje izolata štetnog organizma

Član 6

Izolati štetnog organizma mogu se unositi na teritoriju Crne Gore samo za naučne svrhe.

Premještanje osjetljivog bilja porijeklom iz Crne Gore

Član 7

Bilje namijenjeno sadnji, osim sjemena, rodova *Viburnum spp.*, *Camellia spp.*, *Camellia spp.* i *Rhododendron spp.*, isključujući *Rhododendron simsii* Planch, porijeklom iz Crne Gore, može se premještati unutar Crne Gore ako:

- 1) ga prati biljni pasoš;
- 2) su proizvođači tog bilja upisani u registar proizvođača; i
- 3) je ispunjen jedan od sljedećih uslova:

- bilje potiče iz područja za koja je poznato da se u njima ne pojavljuje štetni organizam; ili

- prilikom fitosanitarnih pregleda, u odgovarajuće vrijeme kada je bilje u fazi aktivnog rasta najmanje dva puta tokom vegetacije u zavisnosti od specifičnosti proizvodnje, na mjestima proizvodnje od početka posljednjeg potpunog vegetacionog ciklusa nijesu primijećeni simptomi zaraze štetnim organizmom, s tim da pregledi obuhvataju i laboratorijsku analizu u slučaju nalaza svakog sumnjivog simptoma; ili

- su na mjestu proizvodnje na kome je potvrđena zaraza štetnim organizmom sprovedeni postupci iskorjenjivanja štetnog organizma iz člana 10 stav 1 ovog pravilnika.

Praćenje zdravstvenog stanja

Član 8

Radi utvrđivanja prisustva i sprječavanja širenja štetnog organizma kao i praćenja zdravstvenog stanja osjetljivog bilja prilikom premještanja sprovodi se poseban nadzor.

Sumnja na zarazu

Član 9

U slučaju sumnje na zarazu, fitosanitarni inspektor uzima uzorak i šalje ga na laboratorijsku analizu u skladu sa zakonom.

Do dobijanja rezultata laboratorijske analize, fitosanitarni inspektor zabranjuje premještanje osjetljivog bilja.

Mjere u slučaju potvrđene zaraze na mjestu proizvodnje

Član 10

Ako je na mjestu proizvodnje potvrđena zaraza štetnim organizmom, sprovode se najmanje sljedeće fitosanitarne mjere:

a) uništavanje zaraženog bilja i svog osjetljivog bilja na udaljenosti najmanje 2 m od zaraženog bilja, uključujući supstrat za gajenje bilja i biljne ostatke;

b) svo osjetljivo bilje u poluprečniku 10 m od zaraženog bilja kao i svo ostalo bilje porijeklom iz zaražene partije:

- zadržava se na mjestu proizvodnje;

- obavljaju se dodatni fitosanitarni pregledi nakon sprovedenih mjera iskorjenjivanja, najmanje dva puta u periodu od tri mjeseca za vrijeme aktivnog rasta bilja, kojima se potvrđuje da je bilje slobodno od štetnog organizma;

- zabrana tretiranja sredstvima koja mogu prikriti simptome zaraze štetnim organizmom u periodu iz alineje 2 ovog stava;

c) fitosanitarni pregledi na ostalom osjetljivom bilju na mjestu proizvodnje, kojima se utvrđuje da bilje nije zaraženo štetnim organizmom;

d) preduzimaju se druge odgovarajuće fitosanitarne mjere na uzgojnoj površini na udaljenosti 2 m od zaraženog bilja.

Ako je na mjestu proizvodnje zaraženo bilje posađeno u zemljištu, na stalnom mjestu, fitosanitarni inspektor pored mjera iz stava 1 ovog člana:

- zabranjuje gajenje osjetljivog bilja na udaljenosti 4 m od zaraženog bilja u periodu od tri godine; ili

- naređuje tretiranje zemljišta odgovarajućim sredstvima za zaštitu bilja u poluprečniku 4 m od mjesta na kojem je raslo zaraženo bilje i

- i druge mjere u skladu sa zakonom.

Ako je zaraženo bilje posađeno u kontejnerima, fitosanitarni inspektor pored mjera iz stava 1 ovog člana naređuje uništavanje ili dezinfekciju kontejnera kao i dezinfekciju podloge na kojoj su bili smješteni kontejneri (radni sto, betonska ili plastična podloga i sl.).

Mjere u slučaju potvrđene zaraze na mjestu distribucije

Član 11

Kada se zaraza štetnim organizmom potvrdi na mjestu distribucije fitosanitarni inspektor naređuje

uništavanje zaraženog bilja i sprovođenje fitosanitarnih mjera na svom osjetljivom bilju, uništavanje ili dezinfekciju kontejnera kao i dezinfekciju podloge na kojoj su bili smješteni kontejneri (radni sto, betonska ili plastična podloga).

Mjere na mjestu koje nije mjesto proizvodnje

Član 12

Ako je zaraza štetnim organizmom potvrđena na gajenom ili samoniklom osjetljivom bilju, na mjestu koje nije mjesto proizvodnje, fitosanitarni inspektor:

- zabranjuje premještanje zaraženog bilja ili njegovih dijelova;
- naređuje uništavanje zaraženog bilja, osjetljivog bilja i biljnih ostataka u poluprečniku 2 m od zaraženog bilja ili odstranjivanje i uništavanje zaraženih dijelova osjetljivog bilja, ukoliko je uništavanje cijelih biljaka teško izvodljivo;
- obavlja dva dodatna pregleda osjetljivog bilja koje se nalazi u blizini mjesta zaraze (u slučaju zaraze drvenastog bilja u poluprečniku 100 m od zaraženog drvenastog bilja) u periodu od tri mjeseci nakon uništavanja zaraženog bilja;
- zabranjuje primjenu sredstava za zaštitu bilja ili nekih drugih sredstava koja mogu prikriti simptome zaraze u periodu iz alineje 3 ovog stava;
- zabranjuje gajenje osjetljivog bilja u periodu od tri godine na udaljenosti 4 m od zaraženog bilja ili unutar površine koja je po veličini jednaka dvostrukom prečniku krošnje zaraženog drvenastog bilja;
- naređuje i druge mjere u skladu sa zakonom.

Uništavanje

Član 13

Uništavanje zaraženog bilja obavlja se nakon potvrđivanja zaraze spaljivanjem na mjestu koje odredi fitosanitarni inspektor ili drugim postupkom.

Higijenske mjere

Član 14

Fitosanitarni inspektor, kada je to moguće, pored mjera propisanih ovim pravilnikom naređuje sljedeće higijenske mjere:

- zabranu pristupa neovlašćenim licima na područje za koje se sumnja da je zaraženo ili na kojem je potvrđena zaraza;
- zatvaranje u nepropusne vreće zaraženog bilja ili biljnih dijelova do uništavanja,
- čišćenje korišćene opreme i prevoznih sredstava od zemlje i biljnih djelova i uništavanje biljnih djelova i preostale zemlje nakon čišćenja na način da ne dođe do širenja štetnog organizma;
- dezinfekciju očišćene opreme i prevoznih sredstava;
- nakon uništavanja pranje korišćene odjeće i ruku i dezinfekciju obuće.

Prelazna odredba

Član 15

Odredba člana 3 st. 4 i 5 i člana 7 stav 1 tačka 1 ovog pravilnika primjenjivaće se od 1. januara 2013. godine.

Završna odredba

Član 16

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 323/11-0601-609/7

Podgorica, 9. februara 2012. godine

Ministar,

Tarzan Milošević, s.r.

* U ovaj pravilnik prenešena je Odluka Komisije 2002/757/EC od 19. septembra 2002. o privremenim hitnim fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja širenja štetnog organizma *Phytophthora ramorum* Werres, De Cock & Man in 't Veld. sp. nov. u Zajednicu, koja je izmijenjena i dopunjena Odlukom Komisije 2004/426/EC od 29. aprila 2004. i Odlukom Komisije 2007/201/EC od 27. marta 2007. (Commission Decision of 19 September 2002 on provisional emergency phytosanitary measures to prevent the introduction into and the spread within the Community of *Phytophthora ramorum* Werres, De Cock & Man in 't Veld. sp. nov. amended by: Commission Decision 2004/426/EC of 29 April 2004 and Commission Decision 2007/201/EC of 27 March 2007).